

SKUPŠTINA CRNE GORE

Odbor za ljudska prava i slobode

Broj: 00-63-8/19-

Podgorica, 19. decembar 2019. godine

INFORMACIJA

O POSJETI PREDSJEDNIKA ODBORA ZA LJUDSKA PRAVA I SLOBODE DR HALILA DUKOVIĆA I ČLANICE ODBORA MR BRANKE TANASIJEVIĆ NVO SAVEZ UDRUŽENJA RODITELJA DJECE I OMLADINE SA TEŠKOĆAMA U RAZVOJU "NAŠA INICIJATIVA" I LOKALNOM UDRUŽENJU RODITELJA DJECE SA TEŠKOĆAMA U RAZVOJU, održanoj 17. decembra 2019. godine

Predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode dr Halil Duković i članica Odbora mr Branka Tanasijević, u skladu sa Planom aktivnosti Odbora za 2019. godinu i Zaključkom sa 47. sjednice Odbora, održane 9. decembra 2019. godine, posjetili su NVO Savez udruženja roditelja djece i omladine sa teškoćama u razvoju „Naša inicijativa“ i lokalno Udruženje roditelja djece sa teškoćama u razvoju u Podgorici.

U ovoj posjeti, na poziv Odbora, učestvovala su Duška Šljivančanin, predstavnik institucije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore i Milica Joksimović, predstavnik Ministarstva za ljudska i manjinska prava.

Posjeta, održana 17. decembra 2019. godine, predstavlja nastavak kontinuirane i kvalitetne saradnje Odbora za ljudska prava i slobode i NVO „Naša inicijativa“ započete 2010. godine, a organizovana je radi upoznavanja članova Odbora sa radom NVO „Naša inicijativa“, aktuelnim projektima koje realizuju i uslugama u oblasti socijalne i dječje zaštite koje pružaju djeci sa smetnjama u razvoju.

Izvršni direktor NVO „Naša inicijativa“ Milisav Korać je saopštio da Savez „Naša inicijativa“ okuplja 20 lokalnih udruženja koja djeluju u 17 opština. Saraduju sa državnim i lokalnim organima na unapređenju zakonodavstva i realizuju projekte koji se odnose na podršku djeci sa smetnjama u razvoju i njihovim porodicama. Nedavno su, uz podršku Ministarstva za ljudska i manjinska prava, pokrenuli projekat koji se odnosi na smanjenje diskriminacije u 17 opština u Crnoj Gori. Ovim projektom se planira finansijska pomoć za deset udruženja Saveza koja nijesu dobila donacije i nastoje da obezbijede po jedno stručno lice za rad sa korisnicima u narednih pet mjeseci. Projektom „Sticanje novih znanja, zaposlenje i rad su najbolji način za unapređenje kvaliteta života lica sa invaliditetom“, uz podršku Zavoda za zapošljavanje Crne Gore, Savez „Naša inicijativa“ je ove godine zaposlio osam osoba sa invaliditetom za rad na administrativnim poslovima u lokalnim udruženjima. Korać je naglasio da predstavnici Saveza učestvuju u radu Savjeta za brigu o licima sa invaliditetom i u različitim komisijama i radnim grupama za izradu propisa, dok u Savjetu za prava djeteta imaju dva predstavnika.

Lokalno Udruženje roditelja djece sa teškoćama u razvoju u Podgorici koje djeluje 12 godina je jedno od većih u Crnoj Gori i zapošljava defektologa, logopeda, psihologa, fizioterapeute, masera, profesorice maternjeg jezika, engleskog jezika, matematike i fizike, a u saradnji sa partnerskom organizacijom zapošljavaju i 12 osoba sa invaliditetom. Ovo Udruženje svoje usluge pruža besplatno, a bavi se i vaninstitucionalnim radom sa djecom sa smetnjama u razvoju.

Informisao je o sledećim problemima sa kojima se susreću osobe sa invaliditetom i njihove porodice u Crnoj Gori:

- zdravstvena zaštita je uslovljena godinama starosti osiguranika, umjesto njihovim realnim potrebama, što je u suprotnosti sa Zakonom o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom kojim je propisano da godine starosti osiguranika ne mogu biti uslov za liječenje i rehabilitaciju,
- od 12.000- 13.000 lica sa invaliditetom koji su na evidenciji Zavoda za zapošljavanje, zaposleno je samo 10%, pri čemu polovina njih na određeno vrijeme. Smatra da bi se racionalnijim korišćenjem sredstava Fonda za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom moglo doprinijeti većem stepenu zapošljavanja ovih lica,

- zbog neposjedovanja licenci i problema u njihovom obezbjeđivanju, određeni broj nevladinih organizacija, članica Saveza ne dobija donacije.

Takođe, obavijestio je da Savezu "Naša inicijativa" i lokalnom Udruženju u Podgorici u posljednjih dva mjeseca nije produžen ugovor o zakupu prostorija od strane Ministarstva odbrane i Vojske Crne Gore, što im stvara probleme prilikom apliciranja za nove projekte i pravdanja troškova za projekte koje već realizuju. Izrazio je očekivanje da će ovaj problem uskoro biti riješen.

Predstavnici lokalnih udruženja roditelja djece i omladine sa teškoćama u razvoju iz Žabljaka, Kolašina, Herceg Novog, Cetinja, Podgorice i Budve uputili su pohvale članovima Odbora za ljudska prava i slobode zbog posvećenog rada usmjerenog na zaštitu prava djece sa smetnjama u razvoju.

Takođe, upoznali su ih sa brojnim problemima sa kojima se susreću u nadi da će poslanici, u saradnji sa nadležnim ministarstvima, moći da doprinesu njihovom rješavanju.

Informisali su o sledećim problemima:

- brojna udruženja koja okupljaju značajan broj djece sa smetnjama u razvoju su ostala bez donacija i sredstava za rad, što značajno ugrožava njihov opstanak i utiče na kvalitet života korisnika,
- prilikom dodjele sredstava za realizaciju projekata, nezavisni procjenjivači bi trebalo da uzmu u obzir prepoznatljivost, kvalitet djelovanja i doprinos nevladinih organizacija poboljšanju života samih korisnika. U praksi se dešava da pojedine organizacije dobiju velika sredstva na više konkursa, dok udruženja roditelja djece sa smetnjama u razvoju u nekim opštinama ne dobiju ili dobiju značajno manja sredstava i pored toga što su jedina organizacija na teritoriji lokalne samouprave koja pruža takve usluge,
- jedan broj organizacija se suočava sa nedostatkom prostornih kapaciteta, stručnog kadra i administracije za pisanje projekata,
- pojedine lokalne samouprave izbjegavaju komunikaciju sa predstavnicima udruženja i ne pokazuju spremnost za rješavanje problema djece sa smetnjama u razvoju i njihovih porodica,
- uslovi za dobijanje licence za obavljanje djelatnosti u oblasti socijalne i dječje zaštite su veoma zahtjevni i mnoga udruženja nijesu u stanju da ih ispune, zbog čega im treba pomoć u ovom zahtjevnom i skupom procesu.

Predsjednik Odbora dr Halil Duković je naglasio da su poslanici posjetili NVO „Naša inicijativa“ u cilju sagledavanja problema sa kojima se suočavaju predstavnici organizacija za zaštitu prava djece sa smetnjama u razvoju. Informisao je da je Odbor 11. decembra 2019. godine održao Kontrolno saslušanje ministra za ljudska i manjinska prava i ministarke javne uprave radi praćenja realizacije Strategije za zaštitu lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti i Preporuka sadržanih u Analizi usklađenosti zakonodavstva u Crnoj Gori sa Zakonom o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom i Konvencijom UN o pravima lica sa invaliditetom. Podsjetio je da je Zakon o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom usvojen 2015. godine i da je Skupština prilikom donošenja Zakona, na predlog Odbora za ljudska prava i slobode, donijela Zaključak kojim je obavezala Vladu Crne Gore da sačini analizu usklađenosti crnogorskog zakonodavstva sa Zakonom o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom i Konvencijom UN o pravima lica sa invaliditetom i u što kraćem roku pripremi predloge izmjena zakona iz oblasti saobraćaja, zdravstvene zaštite i socijalne i dječije zaštite. Radna grupa sačinjena od predstavnika resornih ministarstava, Odbora za ljudska prava i slobode i nevladinih organizacija je analizirala 59 zakona i dala preporuke za usklađivanje 34. Za tri godine usaglašeno je samo devet zakona, što je prema njegovom mišljenju malo, te ocjenjuje da je trebalo učiniti mnogo više.

S obzirom da je licenciranje neophodno zbog ispunjavanja evropskih standarda, predsjednik Odbora dr Halil Duković smatra da je potrebno uložiti dodatne napore na pronalaženju rješenja za obezbjeđivanje licenci nevladinim organizacijama u oblasti zaštite prava osoba sa invaliditetom. Obaveza poslanika i Vlade Crne Gore je da pomognu osobama sa invaliditetom, a nevladinih organizacija da budu "glas savjesti" koji će ukazivati šta treba raditi na unapređenju zaštite ljudskih prava svakog člana društva. Izrazio je spremnost za nastavak saradnje Odbora za ljudska prava i slobode sa nevladinim organizacijama u cilju zajedničkog doprinosa razvoju ljudskih prava u Crnoj Gori.

Članica Odbora mr Branka Tanasijević je istakla da sistem licenciranja nije uspostavljen kako bi se zabranio rad nevladinih organizacija, već radi standardizacije i postizanja određenog nivoa kvaliteta rada. Veoma značajnim smatra otvaranje Centra za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom koji obučava lica sa invaliditetom kako bi bili konkurentni na tržištu rada. Zapošljavanjem osoba sa invaliditetom se vrši njihova socijalizacija i podstiče samouvjerenost, što je

mnogo značajnije i korisnije od uplate sredstava u Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom. Poručila je da će poslanici u narednom periodu koristiti sve mehanizme koji su im na raspoložanju kako bi saradnjom sa izvršnom vlašću pronašli najbolja moguća rješenja za probleme sa kojima se suočavaju lica sa invaliditetom.

Predstavnica institucije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore Duška Šljivančanin je pozvala predstavnike lokalnih udruženja roditelja djece sa smetnjama u razvoju da se obraćaju instituciji Zaštitnika ukoliko smatraju da su prava njihove djece povrijeđena. Takođe, podijelila im je informativni materijal o pravima djeteta.

Predsjednik Odbora dr Halil Duković je zaključio da su problemi sa kojima se susreću nevladine organizacije i roditelji lica sa smetnjama u razvoju brojni i poručio da će Odbor, u skladu sa svojom nadležnošću, nastojati da doprinese njihovom rješavanju. Ne smije se dozvoliti da nevladine organizacije koje pružaju pomoć onima kojima je to najpotrebnije ostanu bez podrške. Neophodno je ojačati zdravstveni kadar radi obezbjeđivanja adekvatne zdravstvene zaštite osoba sa invaliditetom.

Dogovoreno je da se u prvom kvartalu 2020. godine održi novi sastanak predstavnika Odbora i Saveza udruženja roditelja djece i omladine sa teškoćama u razvoju „Naša inicijativa“ kako bi se poslanici detaljnije upoznali sa problemima sa kojima se ove organizacije suočavaju i sagledali aktivnosti realizovane između dva sastanka.

SEKRETAR ODBORA

Slava Burić

PREDSJEDNIK ODBORA

dr Halil Duković